

Borbély Szilárd

KALAPÁCSBÁNT

...az lesz a legjobb, ha nem mész el.

Egész jó volt ez a mélyhűtött pizza.

Egész jó. És a gyerekek is ízlett.

Tíz perc alatt megvan. Oszt kész egy vacsora.

Hol vetted.

Az Aldiban. Útba esett.

Vegyél még. Jó lesz a gyerekek, mondta az asszony.

Jó. Majd betárazok. Vételezek egy kartonnal.

Praktikus, mondta az asszony szórakozottan. És gyors is.

Este, amikor hazaérünk, hamar megvan, tódította a férfi.

Jó lesz... mondta az asszony, szünetet tartott, mintha még hozzá akar-na fűzni valami praktikus tanácsot, ...januárban elköltözőm.

Elköltözől, kérdezett vissza a férfi.

El, mondta az asszony.

A férfi nem értette, miért költözik el az asszony, hisz mindenük megvan. Gondolkodott, időt akart nyerni, hogy megmagyarázza. Egész jó a házuk, van kocsijuk, most vettek rá új téli gumit, még évekig nem kell cserélni, a gyerek is már tizenegy éves. Egyre könnyebb vele. Még néhány év, és már egyedül közlekedik. Majd meg elköltözik. A nehezen már túl vannak. Az eleje volt nehéz, a hitelek, az építkezés, a felújítás. A kicsi gyerekekkel lenni, az volt nehéz. De most már minden rendben.

Miért nem jó itt az asszonynak, miért kéne elköltöznie. Van mindene, amit csak akar. A Mikulás most hozott neki új fürdőköpenyt meg elektromos fogkefét. A gyerekek mobiltelefont, sokkal jobbat, mint amilyen nekik van. Nekik persze az is jó. A munkához elég, meg hogy egymást néha felhívják. Megbeszélni, hogy ki vegyen pizzát és menjen érte a gyerekért. Legtöbbször persze a nagyszülők, mert ők folyton dolgoznak. A vasútnál fő a pontosság. Mindenki pontos és szakszerű. Az asszony kezdetben nehezen szokta meg. Fő a precizitás, a kiszámíthatóság, semmi meglepi. A legfontosabb, hogy nincs rögtönzés. Azért van a menetrend. Ezért az ajándékokat is előre megbeszélték, hogy kinek mit vesznek. Meg egymásnak. A gyerekekkel még nem lehetett, csak kipuhatolózni, hogy mit szeretne a Mikulástól, mit a Jézuskától. A férfi már mindent kiszámolt, az érettségiig. Meg hogy mi lesz a gyerek hozománya. A két nagyszülő háza ott áll majd üresen akkor már. Az egyik máris üres. A gyerekek már könnyebb lesz. Csak be kell költözni. Lassan összerakják a stafírungot. Mire tizennyolc lesz, készen áll minden.

Elköltözől, kérdezte még egyszer, mint aki nem hallotta jól az előbbi mondatot.

El, mondta az asszony. Jobb lesz ez így.

Jobb lesz, mondta kérdő hangsúllyal a férfi. De mégis eldöntetlen maradt.

Mondtam már.

Nem vettem komolyan.

Pedig komoly, mondta az asszony. Most az ünnepek alatt még nem. Majd jövőre. Hadd legyen ez még a gyerekek igazi karácsony.

Értem, mondta a férfi. Ahogy gondolod.

Az este a szokásos menetrend szerint telt. Az asszony nem bánta, hogy a férfi nem forszírozta tovább a dolgot. Nem akarta bántani. Nem akarta, hogy veszekedés legyen. Csendben teljenek az ünnep napjai. Majd csendben elköltözik januárban. Új év, új élet. Aztán majd meglátják, hogyan tudnak élni az új menetrend szerint. Minden olyan egyforma,

minden megszokott. Este a gyerek az új mobillal játszott, amit a Mikulás hozott neki. A lány megírta a levelet idén is a Mikunak, a férfi pedig az éjszakai postavonatra bízta. Legalábbis ezt mondta a lánynak, aki ezt nem akarta elhinni, de a férfi akkor éjjel valóban éjszakás műszakban szolgált. Akkor mégis lehet ebben a Mikulás-dologban valami. A férfi persze az irodájában felbontotta, és aztán megbeszélte telefonon a feleségével. A mobil elég drága, és most épp nem akartak erre költeni. De az asszony talált egy akciós ajánlatot, amely sokkal olcsóbb volt, mint amire eredetileg számítottak.

Az egész osztálynak van már, mondta az asszony, hogy meghajlítsa az eddig mindig mereven elzárkózó férfit.

Nem kell még telefon. Azon csak játszanak.

De már van a többieknek. Szorong, hogy neki nincs, mondta az asszony. És ennyit igazán szánhatunk rá.

Nem állunk olyan jól, mondta a férfi.

Akkor én nem kérek semmit a Jézuskától, mondta az asszony.

A férfi végül engedett. Szerette a gyereket. Nem is azért akadémakoskodott, már valójában belátta, hogy venni kell egy mobilt a gyerekeknek, ha minden osztálytársának van. Csak az asszony meg a tekintély miatt. De igazából nem bánta. Ezt az asszony is érezte. Aztán Mikulás után mégis hirtelen döntött, hogy elköltözik. Este el is mondta a férfinak. Megnézték a tévében az esti filmet. A gyerekek hamarabb ágyba lettek menni, hogy fel tudjon kelni reggel. Az asszony tízkor feküdt, ahogy szokott.

Jó éjszakát, mondta az asszony.

Jó éjszakát, mondta a férfi.

Öt napja volt telehold. Az ég felhőtlen és tiszta, az éjszaka fagypont alá ereszkedik a hőmérő megint. Hidegfronti hatásra kell készülni. A garázs alumíniumtetején a csökkenő hold fémesen verődött vissza. Az udvar derengő kontúrt kapott ettől a hideg fénytől. A villanó vakufény ad

ilyen merev és mozdulatlan képet. A férfi a konyhaablakon keresztül nézte az udvart, a garázst, amelyben a kocsi állt. Az elmúlt tizenvalahány év díszletei között képek villantak fel.

Nemsokára megyek én is, tette még hozzá. Aztán egyedül maradt.

Ott állt az ablak előtt. Az udvar nyugodt volt. Semmi nem mozdult. Fémes derengés. A békés, falusi este csendje mindenütt. Tíz után már mindenki alszik. Még egy hét van karácsonyig. Aztán még egy hét az évből. A vonatok pontosan járnak az éjszakában. Az emberek pihennek otthon, de a vasút dolgozik. A legfontosabb, hogy mindig minden pontosan betartsa a menetrendet. Akkor nincs ütközés, nincs katasztrófa, nem késik le az utasok a járatot, nem kell feleslegesen várakozniuk rided, ismeretlen pályaudvarokon. Mindenki időben hazaér karácsonyra. Nem szabad kisiklani egy vonatnak se. Mindent sínre kellene szerelni. Az autókat is, akkor nem lenne annyi karambol. A sínautó biztos pályán közlekedik. De a felesége mindezt nem érti. Sokáig állt ott, nézett ki az ablakon az éjszakába. Háta mögött az üres konyha, a felesége már elaludt a hálószobában, a gyerek is abbahagyta a játékot a mobilon. A gondolatmenet végén a férfi levonta a következtetést.

Az lesz a legjobb, ha megölöm. Már éjfél is elmúlt, állapította meg a konyha falán lévő órára pillantva. Sietnie kell, még sok dolga lesz ma éjszaka, és hamarosan hajnalodik. A hátsó kijáraton kilépett az udvarra. A garázs alumíniumteteje szinte világított. A kocsi békésen pihent a szokott helyén. A jobb oldali falon polcrendszer épített ki tárolásra. Példás rendben állt itt minden, erre büszke volt. Most sem kellett keresgélni, pontosan tudta, hová kell nyúlania. Kivette a kalapácsot, amelyet csak ritkán kellett használnia. Alig adódott alkalom az elmúlt években, hogy szöveget kellett volna beverni. Inkább csavarokat használt, tiplit, dübelt. Újabban fúrni kell és csavarozni, nem kalapálni. A csavar precízebb és pontosabb. A kalapács csak szükség esetén kerül elő. Szinte már csak diótöréskor használják karácsonykor. Vagy a fenyő talpának beállításához. Gyorsan kulcsra zárta a garázst, visszasietett a hátsó ajtón. Az udvar hidege fel se tűnt. Csak most vette észre, hogy a homloka vizes. Bal kézfejjével törölte végig az izzadságot. Lefutott az arcán néhány csepp.

A házba visszatérve a cipőt letette a konyhában. Zokniban lépett be a hálószobába. Az asszonyt nézte, aki mélyen aludt. Felé fordult. Az ajtó

felé. A vékony résen a konyhai fény csíkban vetődött az arcára. A férfi nézte. Már rég nem nézte ezt az arcot ilyen sokáig és ennyire figyelmesen. Nyugodt volt, és békés. A férfi bizonytalan lett. A súlypontját a másik lábára helyezte át. Ettől a fénycsík az asszony szemére esett. A szemgolyók mozogni kezdtek. Talán álmodik épp. Talán bántja a fény. A férfi izgult, hogy mindjárt kinyitja a szemét. De nem az történt, hanem valamilyen nyöszörgésszerű hangot adva átfordult a másik oldalára. Komótosan elhelyezkedett az új testhelyzetben, aztán megint egy mozdulatlan test lapult a takaró alatt. A férfi a tarkót figyelte, ez lesz a legjobb, ismételte magában.

Nagy erővel ütött, gyorsan a tarkóra, a koponyatetőre. Az ütésektől az asszony felébredt. Nem tudott beszélni, hörgött valamit. A szemgolyók nem összehangolva forogtak. A férfi ránézett. A tizenvalahány évvel ezelőtti szemét látta, amit annyira szeretett.

Nem tudom, hogy tehettem. Jaj, nem tudom, mondta, közben az ölébe vette a fejet, dédelgette, simogatta a vértől összetapadt haját. Bocsáss meg, bocsáss meg, mondogatta. Az asszony hörgött, a hangok szavaká nem álltak össze. Aztán egyszer csak megmerevedett. A szemgolyók nem mozdultak többé. A karok lezuhantak a test mellett a matracra. Jaj, bocsáss meg, bocsáss meg, nyöszörögte a férfi. Nem akartalak bántani, csak azt gondoltam, az lesz a legjobb, ha nem mész el. Sokáig tartotta még a fejet, összemaszatolta az arcot, amikor a szemhéjakat lezárta.

Amikor az éjjeliszekrényen álló órára pillantott, megállapította, hogy sok idő telt el. Hamarosan virrad. Sietnie kell. Óvatosan a matracra helyezte a fejet. A kalapácsot a konyhai csap alatt lemosta. A hátsó ajtón kilépett, a garázsból behozta a téli gumik műanyag zsákját. Majd viszszaesietett a hálósobába. Takarékos mozdulatokkal levette a ruháját, az ágyneműt lehúzta, a felesége hálóingét is lehúzta. A fürdőszobából lavórban hideg vizet hozott, mert az jobban oldja a vért. Lemosta az arcát, a fejét. Az asszony másnapra odakészített ruháját óvatosan és gyengéden adta fel, nehogy fájjon neki. Minden tagját végigsimította közben, mint aki búcsúzik. A harisnya tartott a legtovább, nehogy lefusszon rajta egy szem. Végül a cipőket. Kellene már venni egy újat, gondolta. Most vette észre, hogy mennyire kitaposott már, kopott a sarka. Majd hoz a Jézuska másikat. A kiskabátot is behozta az előszobai fogasról. Meg a meleg gyapjúsálát, amelyet a múlt karácsonyra kapott tőle.

Aztán a fekete műanyag zsákot a lábára és a fejére húzta. Középen jól össze kellett csavarni.

Nehéz volt kivinni a garázsba, mert most nem segített. Az elmúlt tizenvalahány évben mindig segített neki a felesége. Most egyedül volt, mindent maga kellett intézzén. Jó, hogy az asszony azt mondta annak idején, hogy ezt a kocsit vegyék, mert nagy a csomagtartója. Most könnyedén belefektette. Holnap majd elássa a nagyszülők üres házának telkén, azt a házat úgyis a gyerek öröklí. Ezt már eldöntötték. A ruhákat már elégette a nappali kandallójában. Felnézett a ház tetejére. A kémény még mindig füstölt. A gyerek szerencsére nem ébredt fel a szomszéd szobában. Ma korán elmegy. Üzenetet hagy az asztalon neki. Nem akar ma a szemébe nézni. Majd azt mondja, hogy az asszony elköltözött. A munkatársaknak is, a nagyszülőknek is. Hadd higgyék csak azt. De azért jó, hogy nem ment el. Ez volt a legjobb. De mégsem ezt kellett volna tennie, már biztosan tudta, és nagyon bánta.

Beszélő, 2012/1–3.

Borbély Szilárd 1964-ben született Fehérgyarmaton. Verset és prózát ír. József Attila-díjas.